

Udkast til beslutningsreferat fra det 27. møde i det rådgivende Bevaringsudvalg for Danske Husdyr Genetiske Ressourcer, afholdt hos Landbrugsstyrelsen i Kolding den 24. august 2021

Deltagere fra udvalget: Knud Erik Sørensen (formand), Anders Andersen, Holger Jessen, Keld Lund, Thorkild Lykke, Niels Martin Nielsen, Dorte Pedersen og Lis Roborg.

Afbud fra: Bettina Buhl, Niels Holger Fisker, Eskild Lund Ladegård, Ole Mols, Vivi Hunnicke Nielsen og Søren H. Thomassen.

Øvrige deltagere: Morten Kargo, Aarhus Universitet (under punkt 5, 6 og 7)

Fra Landbrugsstyrelsen: Mette Hyldebrandt-Larsen (Enhedschef, EU & Projekt), Mette Kathrine Fjelstrup Justesen (Teamleder, Markedsordninger og Genetiske Ressourcer), Helle Knudsen (Chefkonsulent, EU & Projekt), Lars Landbo (Planter & Biosikkerhed, Akademisk Medarbejder).

1. Velkomst ved formanden inkl. bordrunde

Formanden bød velkommen og konstaterede, at udvalget ikke var beslutningsdygtigt, fordi der var færre fremmødte end de 2/3 af udvalgets medlemmer, som Kommissariatet kræver. Beslutninger vil derfor efterfølgende blive truffet skriftligt. Rent praktisk vil det ske ved at rundsende forslag til beslutninger sammen med udkastet til referat.

2. Godkendelse af dagsorden

Dagsordenen blev godkendt.

3. Meddelelser fra Landbrugsstyrelsen

a) Ny organisering af det husdyr genetiske område i Landbrugsstyrelsen

Sekretariatsbetjeningen af udvalget er flyttet til team Markedsordninger og Genetiske Ressourcer i enheden EU & Projekt med Mette Justesen som teamleder. Som tidligere nævnt for udvalget, varetager enheden Projekttilskud (beliggende i Augustenborg) administrationen af dyretilskuddene og udleveringen af sæd fra genbanken.

b) Status på notifikation af statsstøtte vedr. dyretilskud til EU

Det danske tilskud til bevaringsværdige husdyrracer skal notificeres og godkendes af EU-Kommissionen. EU-Kommission har godkendt, at den nuværende tilskudsordning kan forlænges til og med 2022.

c) Status på ansøgningsrunde for dyretilskud 2021

Landbrugsstyrelsen har i 2021 modtaget ansøgninger om dyretilskud til gamle racer på 1,8 mio. kr., men der er kun afsat 1,4 mio. kr. til ordningen. Landbrugsstyrelsen har ekstraordinært fundet finansiering til at imødekomme overansøgning. Endeligt udbetalingstidspunkt kendes endnu ikke, idet Landbrugsstyrelsen er ved at gennemgå alle tilskudsordninger i kølvandet på en kritisk Rigsrevisionsberetning om administration af tilskudsordninger.

d) Status på forespørgsel om chip-test af Rød Dansk Malkerace

Landbrugsstyrelsen har endnu ikke modtaget tilbagemelding på de opfølgende spørgsmål, som blev stillet til henvendelsen på sidste udvalgsmøde. Punktet udløste en drøftelse af, om der i Kvægdatabasen er udfordringer med, at software-opdateringer kan medføre, at oplysninger om dyr og afstammingsforhold kan falde ud.

Thorkild Lykke vil hjælpe med at undersøge problemstillingen vedrørende IT-systemet.

4. Drøftelse af udlevering af sæd af SDM-1965

Udvalget var umiddelbart positivt stemt overfor anmodningen, men fandt at der var behov for at få yderligere informationer, inden der kunne tages beslutning om anmodningen. Det er især vigtigt at få et budget, herunder for udtagning af blodprøver samt stamtavler for de relevante dyr.

Holger Jessen og Niels Martin Nielsen vil følge op på henvendelsen.

5. Status fra Thorkild Lykke og Niels Martin Nielsen vedr. dialog med Dansk Korthorn om bevaring af Lyngestammen. Drøftelse af avlsplan.

Dansk Korthorn havde udbedt sig udvalgets råd om, hvordan der kunne etableres et bæredygtigt avlsarbejde for racen. Aarhus Universitet har lavet en genetisk analyse, som viser, at racen er stærkt indavlet. Hvis racen ikke får tilført nyt genmateriale, må den forventes at uddø. Derfor foreslås det, at Dansk Korthorn "genopfriskes" ved tilførsel af f.eks. britisk materiale.

Avlerne af Dansk Korthorn er positive overfor en sådan løsning – forudsat, at dyrene fortsat vil kunne få dyretilskud - hvilket vurderes at kræve en bekendtgørelsesændring. Hertil kommer, at der skal findes midler til at dække udgifterne til "genopfriskningen". Lyngefonden blev nævnt som en mulighed for finansiering.

Problematikken om "genopfriskning" af en race kunne også blive aktuel for andre racer, f.eks. landracegeder. Det er en vigtig og principiel beslutning, hvordan man i så fald fastholder tilskuddet og stamtavlen for de "genopfriskede dyr". Dorte Pedersen vil rejse spørgsmålet om holdningen til "genopfriskning" af landracegeder på det kommende møde i Dansk Gede Union.

Uanset hvad de lovmæssige rammer for udbetaling af dyretilskud måtte blive, så vil det naturligvis være avlerens egen afgørelse, hvilke dyr der i sidste ende skal krydses. Udvalget understregede også, at det til enhver tid er avlsforeningerne, der bestemmer, hvornår et dyr er racerent.

Holger Jessen, Thorkild Lykke og Niels Martin Nielsen tilbød at bidrage med faglig assistance til et oplæg til, hvad det vil kræve at træffe principiel beslutning om indkrydsning af udenlandske dyr på tværs af racer.

6. Intro til rapport fra AU vedr. racespecifikke krav for Jysk Kvæg ved Morten Kargo

Morten Kargo præsenterede AU's rapport: "Vurdering af racespecifikke krav for Jysk Kvæg", hvori der redegøres for flere scenarier for racespecifikke krav ift. opsplitning af Jysk Kvæg i racekoderne 46 og 47. Udvalgets kvægrepræsentanter vil sætte sig sammen med sekretariatet og fremsætte anbefalinger til en fremtidig bekendtgørelses krav til Jysk Kvæg. Oplægget skal drøftes på et kommende møde i udvalget.

7. Orientering om projektet "En markedsdrevet redningsaktion for bacongrisen" ved Morten Kargo

Morten Kargo orienterede om projektet, der tog udgangspunkt i salg af produkter af gamle plantesorter og dyreracer, herunder den hvide bacongris. Grisene vil blive udviklet, hvis der er sikkerhed for, at produkter fra dem kan afsættes kommercielt.

8. Situationen vedrørende ny formand for Bevaringsudvalget

Mette Hyldebrandt-Larsen takkede Knud Erik Sørensen for hans indsats og engagement som udvalgets formand gennem ni år. Hun sagde videre, at der fra ministeriets side var behov for at gøre status over og evaluere udvalgets hidtidige aktiviteter og overveje udvalgets fremtidige aktiviteter og organisering, herunder i lyset af de nuværende rammebetingelser for området (jf. også dagsordenens punkt 11). I denne overgangsperiode har ministeriet besluttet, at hun selv indtræder som midlertidig forperson for udvalget. Mette Hyldebrandt-Larsen overtog derefter mødeledelsen.

9. Forlængelse af nuværende valgperiode for medlemmer, der skulle på valg i 2021

I forlængelse af punkt 8, vil Landbrugsstyrelsen forlænge valgperioden for de fire avlerrepræsentanter, som ellers skulle have været på valg i 2021, samt de fem foreningsrepræsentanter. Det vil give medlemmerne mulighed for at deltage i den omtalte status over udvalgets hidtidige aktiviteter. Landbrugsstyrelsen vil orientere de berørte medlemmer om forlængelsen af deres mandat.

Keld Lund fandt ikke, at det var i overensstemmelse med udvalgets kommissorium og forretningsorden at udskyde valget af medlemmer og formand.

Mette Hyldebrandt-Larsen sagde, at inden en ny formand bliver bedt om at acceptere opgaven, bør vedkommende vide, hvad udvalget fremover skal beskæftige sig med. Når udvalgets fremtidige opgaver og organisering er afklaret, kan ministeriet gå videre med at udpege en ny formand.

10. Forslag til ministeren og partierne i Folketinget om fremtidig økonomi for udvalget (stillet af Holger Jessen)

Holger Jessen foreslog, at udvalget skulle gøre det politiske system opmærksom på, at Danmark ikke kan opfylde sine internationale forpligtelser om husdyr genetiske ressourcer indenfor de nuværende afsatte økonomiske rammer.

11. Bevaringsudvalgets fremtid

- a) Landbrugsstyrelsens overvejelser, foranlediget af områdets nuværende rammebetingelser**
- b) Medlemmernes overvejelser og forslag**
- c) Videre proces**

På baggrund af de seneste ni års aktiviteter i udvalget samt de faldende rammebetingelser for de husdyr genetiske ressourcer lagde Mette Hyldebrandt-Larsen op til drøftelse om udvalgets fremtidige rolle som rådgivende for ministeren. Hvordan udnyttes midlerne bedst? Og er der behov for et udvalg?

Udvalget var enig i, at det er fornuftigt med en evaluering af dets aktiviteter siden dets oprettelse i 2013. Generelt var der i udvalget enighed om, at der er behov for et udvalg som bindeled mellem avlere og ministeren. Udvalget drøftede længe relevante opgaver for udvalget herunder støtte til avlere, avlsstrategier, forholdet mellem at dyrene bevares *in situ* og *ex situ* bevaring i genbanker, motivation for udvalgsmedlemmerne og sammensætningen af udvalget.

Hvad angår prioriteringen af de afsatte midler, så blev der fra flere sider peget på, at opretholdelsen af dyretilskuddet har højeste prioritet. Det er uheldigt, hvis midler til andre projekter skal fremskaffes ved at nedsætte dyretilskuddet. Det blev påpeget, at udvalget kunne se nærmere på kriterierne for udbetaling af dyretilskud.

I forhold til den nævnte status for området, blev Landbrugsstyrelsen bedt om at udarbejde en liste over, hvor mange dyr der fik dyretilskud i henholdsvis 2013 og 2020.

Mette Hyldebrandt-Larsen takkede for udvalgets input, som vil indgå i Landbrugsstyrelsens videre arbejde med evaluering af udvalgets arbejde og dets fremtidige organisering.

12. Udlevering af buksesæd fra genbanken

Ansøger skal bruge en ny buk til at indkrydse i hendes besætning, men alle tilgængelige Danske Landracebukke er beslægtede med hendes egne geder. I genbanken ligger imidlertid sæd fra to bukke, som kunne bruges, og Viking har en kyndig inseminør.

Da udvalget ikke er beslutningsdygtigt, vil beslutningen om udlevering af buksesæd blive sendt i skriftlig høring.

13. Eventuelt

Holger Jessen bad om en tilbagemelding på to specifikke projekter under den tidligere projekttilskudsordning. Landbrugsstyrelsen vil dele link til styrelsens hjemmeside, hvor alle slutrapporter er offentligt tilgængelige, men Landbrugsstyrelsen kan i øvrigt ikke drøfte de konkrete sager med andre end sagens parter.

Knud Erik Sørensen takkede for samarbejdet med udvalget gennem hans ni år som formand.

14. Afrunding af mødet

Mette Hyldebrandt-Larsen takkede for deltagelsen og ønskede god tur hjem.